

Pastiersky list žilinského biskupa k ukončeniu Roka svätých Cyrila a Metoda v Žilinskej diecéze

Milovaní diecezáni, opäť sa vám všetkým mne zvereným bratom a sestram v Kristovi prihovám pastierskym listom z príležitosti ukončenia Roka svätých Cyrila a Metoda v našej diecéze, počas ktorého sme si pripomínali 1150-te výročie ich príchodu k našim predkom.

Svätí Cyril a Metod priniesli posolstvo Božieho slova – Evanjelium o tom, ako môže človek nájsť správny vzťah k Bohu, k blížnemu a k sebe samému. Svätý Otec František to vyjadruje slovami: *„Radosť evanjelia naplňuje srdce a život všetkých, ktorí sa stretávajú s Ježišom. Tí, čo sa nechávajú spasiť ním, sú oslobodení od hriechu, od smútku, od vnútornej prázdnoty, od osamotení. S Ježišom Kristom sa vždy rodí a obrodzuje radosť.“*

Možno sme si doteraz málo uvedomovali, že kolískou našej duchovnosti sú vlastne betlehemske jasle. Jasličky nám ukazujú lásku Božieho dieťaťa, ktoré prichádza naozaj pre všetkých ľudí dobrej vôle, bez rozdielu rasy či reči. Žitie Konštantínovo hovorí: *„Pápež prijímuc knihy slovenské, posvätil ich a položil na oltár v chráme Svätej Márie, ktorý sa volá Fatné a spieval s nimi liturgiu.“* (ŽK XVI). *Fatné*, po grécky znamená *jasle*. Týmto výrazom je označená Bazilika Santa Maria Maggiore v Ríme.

Na hlavnom oltári tejto baziliky boli schválené naše liturgické knihy a tu prvýkrát oficiálne znela liturgia v reči našich predkov. Pod hlavným oltárom, podľa tradície, v sklenenom-striebornom relikviári sa nachádzajú pozostatky jasličiek, v ktorých bol uložený malý Ježiš v Betleheme. Skladajú sa z piatich kúskov starobou sčernalého sykomorového a javorového dreva so zárezmi umožňujúcimi sformovanie jaslí v tvare gréckeho písmena X – čo symbolizuje Christos – Kristus. Božie slovo a liturgia prišli do nášho národa posvätené dotykom betlehemskej jasle, liturgia je nerozlučne spätá s dejinami nášho národa.

Pohľad na betlehemske jasle je pripomienkou toho, že Boh sa stal človekom, aby sa človek stal Bohom. Boh sa stáva človekom, prijíma ľudskú prirodzenosť, aby skrze jeho poníženie, smrť a vzkriesenie človek mohol prijať účasť na Božom živote, aby človek mohol byť (theosis) zbožštený. Svätý Hypolit píše, že človek bude Božím spoločníkom a Kristovým spoludedičom, že už nebude podliehať žiadostivostiam ani vášňam a chorobám, lebo sa stal bohom. Boh prisľúbil, že ti dá všetky svoje dary, keď budeš zbožštený a staneš sa nesmrteľným. Boh predsa nie je žobrák, on aj teba urobil bohom na svoju slávu.

Vianoce nás teda prostredníctvom slávanej a prežívanej liturgie spájajú s celou tradíciou Cirkvi. *Katechizmus Katolíckej cirkvi* (1676) hovorí o ľudovej nábožnosti, že je vo svojom jadre súhrnom hodnôt, ktorými Boží ľud s kresťanskou múdrosťou odpovedá na veľké existenčné otázky. Katolícka ľudová múdrosť má schopnosť životnej syntézy. Tvorivo spája božské a ľudské, Ježiša Krista a Pannu Máriu, ducha a telo, spoločenstvo a ustanovizeň, osobu a komunitu, vieru a vlasť, rozum a cit. Táto múdrosť je aj pre ľud základným kritériom rozlišovania, evanjeliovým cítením, ktorým spontánne chápe, kedy sa v Cirkvi slúži evanjeliu a kedy sa ono vyprázdňuje a zadúša sa inými záujmami.

Ku komu to vlastne prišli svätí bratia zo Solúna? Cudzí kronikár o našich predkoch napísal, že žili ako barbari, v zápasoch boli suroví a divokí ako diabli. Nežili dobrým vzájomným životom. Pre svoju zaťatosť a surovosť ich kupovali za otrokov. Keď prišlo posolstvo viery, ktoré im v zrozumiteľnej reči predkladali svätí bratia Cyril a Metod, divochov

posolstvo Božieho slova postupne zmenilo na kresťanov. Chápali, že už neplatí dovtedajšie: "môžeš si robiť čo chceš", ale že musíš robiť vždy len dobre a zlého sa vystríhať. Evanjelium spôsobilo znovuobjavenie vzťahu človeka k Bohu, ale aj nového vzťahu človeka k človeku. Keď človek obnoví tento základný a osobný vzťah s Bohom, bude vedieť usporiadať aj svoj život, hodnotový systém, manželstvo aj rodinu, spoločnosť, ekonomiku, právny poriadok a všetko ostatné.

Svätý Konštantín – Cyril mal vo veľkej úcte našich dávnych predkov. Keď videl ako sa premáhajú a vedú duchovný zápas, aby boli nositeľmi evanjelia radosti čiže civilizácie lásky, v *Proglase* im zo srdca a s veľkou dôverou napísal povzbudenie, že to zvládnu: *ľudia, ľúbiaci sa vospolok, túžiaci Božím rastom rásť už odteraz*. Toto je posmeľovanie k rastu, toto je opravdivé dvíhanie človeka, ktorý sa dovtedy plazil, aby kráčať so vztýčenou hlavou v pokore ale aj s hrdosťou Božieho dieťaťa.

Preto v spomínanom *Proglase* ďalej povzbudzuje a vyzýva: *Evanjeliu svätému som Preslovom: ako nám dávno sľubovali proroci, prichádza Kristus zhromažďovať národy, pretože svieta svetlom svetu celému. Všetci, čo chcete svoje duše krásnymi uzrieť, a všetci po radostiach túžiaci, túžiaci temno hriechu naždy zapuďiť i sveta tohto hniloby sa pozbaviť i rajský život pre seba zas objaviť i horiacemu ohňu navždy uniknúť, počujte, čo vám vlastný rozum hovorí, počujte všetci, celý národ sloviensky, počujte Slovo, od Boha vám zoslané, Slovo, čo hladné ľudské duše nakrmí, Slovo, čo um aj srdce vaše posilní, Slovo, čo Boha poznať vás pripraví.*

Zásluhou svätých solúnskych bratov sa v našom národe hlboko zakorenila kresťanská identita, ku ktorej sa priznávame a ktorú aj my chceme odovzdávať ďalej. V apoštolskom liste blahoslaveného pápeža Jána Pavla II. „*Na začiatku nového tisícročia*“ sa dozvedáme, že všetci sme povolaní dosahovať „*vysokú úroveň každodenného kresťanského života*“, ktorej vyjadrením je svätosť. Všetci sme povolaní k svätosti, lebo len svätí môžu obnoviť ľudstvo. Kto je svätý, stáva sa človekom v plnom slova zmysle. Preto majme odvahu hovoriť zvlášť mladým ľuďom: „*Tvojím ideálom nech je stať sa svätým – všetko ostatné je pre teba príliš malé a príliš lacné!*“

Nech stretávanie sa s Kristom v našich farských spoločenstvách a prijatie jeho evanjelia mení náš život a vedie k odovzdávaniu vlastnej skúsenosti ostatným. Pápež František nás povzbudzuje: „*Lebo ak niekto prijal túto lásku, ktorá dáva zmysel jeho životu, ako by mohol udržať túžbu darovať ju iným? Život vzrastá, keď sa dáva! Život sa zmáha a dozrieva, keď ho dávame pre život druhých. Koniec koncov, to je misia, to je poslanie*“.

Vám všetkým, milovaní bratia a sestry, ďakujem za doterajšiu spoluprácu a na príhovor svätých Cyrila a Metoda, patrónov našej diecézy, k uskutočneniu a naplneniu životnej misie, posielam svoje apoštolské požehnanie v mene + Otca i + Syna i + Ducha Svätého.

Mons. Tomáš Galis, žilinský biskup

Tento pastiersky list sa má prečítať namiesto homílie v nedeľu 5. januára 2014